ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2021

Vyhlásené: 27. 07. 2021 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah dokumentu je právne záväzný.

303

U Z N E S E N I E
Ústavného súdu Slovenskej republiky
č. k. PL. ÚS 27/2020-108 z 30. júna 2021

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu pléna Ivana Fiačana a zo sudcov Jany Baricovej, Ladislava Duditša, Libora Duľu (sudca spravodajca), Miroslava Duriša, Rastislava Kaššáka, Jany Laššákovej, Miloša Maďara, Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho, Roberta Šorla a Martina Vernarského o návrhu **prezidentky Slovenskej republiky**, zastúpenej povereným zástupcom JUDr. Petrom Kubinom, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 58 ods. 5 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení čl. I bodu 21 zákona č. 286/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 4, čl. 46 ods. 3 a čl. 51 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 3 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov za účasti vlády Slovenskej republiky ako vedľajšieho účastníka konania takto

r o z h o d o l :

Konanie o návrhu **z a s t a v u j e.**

Odôvodnenie:

I.
Návrh prezidentky Slovenskej republiky a doterajší priebeh konania

1. Ústavnému súdu bol 23. októbra 2020 doručený návrh prezidentky Slovenskej republiky (ďalej aj „navrhovateľka“ alebo „prezidentka“) na začatie konania o súlade § 58 ods. 5 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane verejného zdravia“) v znení zákona č. 286/2020 Z. z. (ďalej aj „napadnuté ustanovenie“) s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 4, čl. 46 ods. 3 a čl. 51 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 3 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon“).
2. Znenie napadnutého ustanovenia predstavovalo v čase jeho prijatia legislatívne doplnenie pôvodného znenia § 58 zákona o ochrane verejného zdravia o odsek 5, t. j. o napadnuté ustanovenie, ktorým bolo vylúčené právo na náhradu škody a ušlého zisku z dôvodu vykonávania opatrení podľa zákona o ochrane verejného zdravia, ktoré sa týkajú neurčitého počtu osôb.

3. Podstatou návrhu navrhovateľky je namietaný nesúlad napadnutého ustanovenia s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 4, čl. 46 ods. 3 a čl. 51 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 ods. 3 ústavného zákona.

4. Prezidentka na základe dôvodov konkretizovaných vo svojom návrhu žiada, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že napadnuté ustanovenie *„nie je v súlade s čl. 46 ods. 3 v spojení s čl. 51 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 4 a čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 11 ods. 3 ústavného zákona.“*.

5. Ústavný súd návrh navrhovateľky uznesením č. k. PL. ÚS 27/2020 zo 4. novembra 2020 prijal na ďalšie konanie a zároveň súvisiacim výrokom pozastavil účinnosť napadnutého ustanovenia.

6. Po prijatí jej návrhu na ďalšie konanie predseda ústavného súdu podľa § 86 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) požiadal Národnú radu Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), vládu Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“), zastúpenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) o predloženie stanoviska k návrhu navrhovateľky.

7. K prijatému návrhu prezidentky sa vyjadril len predseda najvyššieho súdu listom č. k. KP 3/2020-572 z 9. decembra 2020 a generálny prokurátor listom č. k. 1 GÚp 40/20/1000-3 zo 16. decembra 2020. Stanovisko národnej rady a vlády zastúpenej ministerstvom dosiaľ nebolo ústavnému súdu predložené.

II.
Zastavenie konania o návrhu navrhovateľky

8. Podľa § 87 prvej vety zákona o ústavnom súde ústavný súd konanie zastaví, ak preskúmavaný právny predpis stratí platnosť pred vyhlásením nálezu vo veci.

9. V preskúmavanej veci došlo v čase po prijatí návrhu prezidentky na ďalšie konanie k zmene napadnutého ustanovenia, keďže národná rada 12. mája 2021 schválila zákon č. 220/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 220/2012 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 15. mája 2021.

10. Zákonom č. 220/2021 Z. z. bola nahradená pôvodná právna úprava § 58 ods. 5 zákona o ochrane verejného zdravia novou právnou úpravou zavedenou týmto zákonom v celosti, a to takto: „Právo na náhradu škody a ušlého zisku z dôvodu vykonávania opatrení osobami, ktorým sú uložené, podľa tohto zákona a na jeho základe, ktoré sa týkajú neurčitého počtu osôb, je vylúčené; tým nie je dotknuté právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom podľa osobitného predpisu,[67a]) ani právo na primeranú náhradu za vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva.“

11. Dôvodová správa k zákonu č. 220/2021 Z. z. v tejto súvislosti uvádza, že „[v] záujme odstránenia interpretačných pochybností a nastolenia právnej istoty v danej veci sa... navrhuje do zákona doplniť, že vylúčenie náhrady škody a ušlého zisku sa netýka náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom... pričom sa odkazuje na osobitný predpis, ktorým je napríklad zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“.

12. Zákonné podmienky na zastavenie konania (bod 8 tohto odôvodnenia) sú splnené. Ústavný súd navyše, vychádzajúc z doterajšej ustálenej judikatúry, preskúmal, či zmenu napadnutého ustanovenia vykonanú zákonom č. 220/2021 Z. z. nemožno považovať za len nepodstatnú, resp. za jeho nahradenie obsahovo zhodnou novou právnou úpravou, aby aj pri uplatnení materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti bol daný dôvod na zastavenie konania. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že o situáciu materiálneho podkladu na zastavenie konania pôjde zvlášť vtedy, ak vykonané zmeny v právnej úprave znamenajú elimináciu námietok navrhovateľa k napadnutej právnej úprave vyjadrených v návrhu na začatie konania, resp. taká zmena vychádza z ich akceptácie.

13. Z obsahu návrhu prezidentky, ako aj uznesenia ústavného súdu č. k. PL. ÚS 27/2020 zo 4. novembra 2020 vyplýva, že argumentácia navrhovateľky je jednoznačne orientovaná na námietky súvisiace s vylúčením zodpovednosti orgánov verejnej moci za škodu podľa čl. 46 ods. 3 ústavy v spojení s jeho podústavnou konkretizáciou obsiahnutou v zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to prostredníctvom napadnutého ustanovenia. Ďalej je potrebné uviesť, že prezidentkou označené referenčné články ústavy a ústavného zákona sú v petite jej návrhu uvádzané vo vzťahu k primárne označenému čl. 46 ods. 3 ústavy formuláciou *„v spojení“*, teda v jeho kontexte a s rovnakou právnou podstatou. Uvedené zodpovedá aj obsahu uznesenia pléna ústavného súdu č. k. PL. ÚS 27/2020 zo 4. novembra 2020, ktorým ústavný súd prijal návrh prezidentky na ďalšie konanie. Zároveň táto okolnosť v spojení s § 45 zákona o ústavnom súde (viazanosť rozsahom a dôvodmi podaného návrhu) vylučuje použiť podaný návrh (obsahovo zameraný na nesúlad napadnutého ustanovenia s ústavou a ústavným zákonom v dôsledku vylúčenia práva na náhradu škody a ušlého zisku z dôvodu vykonávania opatrení podľa zákona o ochrane verejného zdravia, ktoré sa týkajú neurčitého počtu osôb, a to pre konflikt so základným právom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy v spojení s ďalšími ustanoveniami) na preskúmanie napadnutého ustanovenia v jeho novom znení. Súčasne účinné znenie § 58 ods. 5 zákona o ochrane verejného zdravia totiž podaným návrhom indikovanú (a hodnotenú ako ústavne nesúladnú) výluku z náhrady škody eliminuje, a to dokonca jej rozšírením aj vo vzťahu k právu na primeranú náhradu za vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva (s čím podaný návrh nepočíta).

14. Ústavný súd v okolnostiach vykonanej legislatívnej zmeny uvádza, že nie je jeho úlohou, aby v konaní o konkrétne zameranom návrhu prezidentky analyzoval a následne interpretoval, akého iného právneho dôvodu sa týka, resp. aký okruh spoločenských vzťahov má pokrývať *de lege lata* vyjadrené obmedzenie práva na náhradu škody a ušlého zisku z dôvodu vykonávania dotknutých opatrení osobami, ktorým sú uložené (v legálnej charakteristike takého nároku ako práva na náhradu škody vrátane ušlého zisku). Ústavný súd preto v tomto konaní nebude hlbšie analyzovať, či ide o súčasť zákona s normatívno-konštitutívnymi účinkami alebo len o prezentáciu názoru na právny stav, ktorý by bol rovnaký aj bez napadnutého ustanovenia.

15. Vychádzajúc z už uvedeného, možno aj v týchto súvislostiach konštatovať, že podmienky na zastavenie konania podľa § 87 zákona o ústavnom súde sú splnené v plnom rozsahu. Nie je preto možné pokračovať v prebiehajúcom konaní, na čo ústavný súd reaguje výrokom tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2021

Ivan Fiačan v. r.
predseda pléna Ústavného súdu
Slovenskej republiky

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Úrad vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1, 813 70 Bratislava,
tel.: 02 888 91 131, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.